

PRIIMTA
2004 m. birželio 9 d.
Lietuvos Respublikos
odontologų rūmų
Visuotiniame narių suvažiavime
PAKEITIMAI
2007 m. gegužės 25 d.
Lietuvos Respublikos
odontologų rūmų įgaliotinių
konferencijoje
2008 m. gegužės 23 d.
Lietuvos Respublikos
odontologų rūmų narių Visuotiniame
susirinkime
2022 m. gegužės 27 d.
Lietuvos Respublikos odontologų rūmų
Visuotiniame narių susirinkime

ODONTOLOGŲ PROFESINĖS ETIKOS K O D E K S A S

Preambulė

Odontologų profesinės etikos kodekso (toliau – kodekso) tikslas – tobulinti odontologiją, plėtoti odontologijos kultūrą, ugdyti odontologų tarpusavio palaikymą, pagalbą, pagarbą pacientui ir kolegai, skatinti profesinį specialistų tobulinimąsi ir kvalifikacijos kėlimą, įgyvendinti pagrindinį sveikatos priežiūros veiklos principą – teikti profesionalią odontologinę pagalbą.

Kodekso nuostatos taikomos Lietuvos Respublikos odontologų rūmų (toliau – Rūmai) nariams.

Odontologais šiame kodekse yra laikomi gydytojai odontologai, gydytojai odontologai specialistai ir burnos priežiūros specialistai (burnos higienistai, gydytojų odontologų padėjėjai, dantų technikai).

Rūmai šiame kodekse yra suprantami kaip Rūmų narių visuotinis susirinkimas ar konferencija, Rūmų taryba, Garbės teismas, kitos Rūmų komisijos bei padaliniai, koordinuojamų sričių atsakingi asmenys, taip pat Rūmų administracija.

I. Bendrosios nuostatos

- Odontologas privalo sąžiningai ir dorai atlikti savo profesines pareigas, laikytis Odontologų profesinės etikos kodekso reikalavimų. Davę priesaiką odontologai privalo jos laikytis, taip pat privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos įstatymo, kitų įstatymų bei galiojančių teisės aktų.

- Odontologas turi gerbti visuotinai pripažintus deontologijos ir bioetikos principus.

- Atlikdamas savo profesines pareigas, gydytojas odontologas yra nepriklausomas. Odontologas profesinės veiklos metu privalo atsiriboti nuo politinės veiklos bei būti neutralus religinių ar kitų kultūrinių pažiūrų atžvilgiu.

- Odontologo pareiga - aktyvi profesinė veikla, pagarba odontologo vardui

ir profesijai visuomenėje ir viešuose pasisakymuose.

•—Valstybės, savivaldybės, privačioje ar nevyriausybinėje įstaigoje dirbantis odontologas turi dorai atlikti visus darbdavio teisėtus įpareigojimus.

• Odontologas gali naudotis tik jam priklausančiais profesijos ir mokslo vardais.

• Už visuomenės pasitikėjimą silpninančius ir odontologo vardą žeminančius poelgius, neužtraukiančius baudžiamosios atsakomybės, šie specialistai atsako drausmine tvarka. Tokiais poelgiais tarp kitų gali būti pripažįstama:

7.1. gydytojo priesaikos sulaužymas;

• Lietuvos Respublikos teisės aktų, Rūmų statuto pažeidimas;

• profesinių žinių ir profesinių gebėjimų nepakankamas tobulinimas;

• odontologų savivaldos institucijų nurodymų nevykdymas, be pateisinamų priežasčių neatvykimas į savivaldos institucijų rengiamus posėdžius ir kitus renginius, į kuriuos buvo laiku ir tinkamai pakviestas ir kuriuose jam privalu dalyvauti, taip pat laiku nepranešimas apie negalėjimą juose dalyvauti;

• nesąžiningas profesinės pareigos vykdymas;

• nepagarbus elgesys viešose vietose arba su aplinkiniais;

• nesąžininga konkurencija su kitais odontologais (odontologų netinkamas savęs reklamavimas, kitų odontologų veiklos menkinimas ar savęs specialus ir išskirtinis aukštinimas, pacientų nuteikimas ar kurstymas prieš kolegas dėl jų darbo ir pan.);

• konfidencialumo principo pažeidimas profesinių pareigų atlikimo metu;

• pareigų vykdymas, apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų;

• apranga darbo metu, neatitinkanti teisės aktų reikalavimų;

• nesilaikymas Rūmų statuto, šio kodekso nuostatų, reikalavimų, nustatytų odontologų reklamai.

II. Odontologų santykiai su kolegomis

• Odontologų tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu, sąžiningumu, draugiškumu, taktiškumu tarpusavio pagalba ir mandagumu. Odontologai turi padėti vienas kitam profesinėje veikloje, jeigu tai neprieštarauja paciento interesams. Darbo metu vengti neatitinkančių profesinės etikos normų pokalbių apie kito odontologo asmenybę.

• Odontologas privalo konsultuotis su kolegomis, jei kyla klausimų dėl gydymo plano ar metodų; naudotis jų žiniomis ir patirtimi, saugant paciento gerovę.

• Jei odontologas mano, kad kolega pažeidė šį etikos kodeksą, jis turi atkreipti į tai kolegės dėmesį.

• Bet kokią ginčą odontologai privalo pirmiausia stengtis išspręsti abipusiu susitarimu.

III. Odontologo santykiai su pacientais

• Odontologas, tarnaudamas pacientui ir visuomenei, privalo laiku suteikti pacientui kompetentingą medicinos ar odontologijos pagalbą, nepaisydamas paciento

rasės, tikėjimo, lyties ar lytinės orientacijos, politinių pažiūrų ir tautybės. Odontologas turi aktyviai dalyvauti ligų prevencijos veikloje ir propaguoti sveiką gyvenseną.

- Odontologas gali atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja odontologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar odontologo sveikatai ir/ar gyvybei.

- Odontologas privalo teikti teisingą ir objektyvią informaciją pacientui ar teisę turinčiam gauti trečiajam asmeniui apie savo atliekamus diagnostikos, gydymo ar profilaktikos veiksmus, paslaugų kainą, išskyrus atvejus, kai pacientui teikiama būtinoji pagalba.

- Odontologas turi teisę teikti paslaugas nemokamai teisės aktų nustatyta tvarka.

- Nepriklausomai nuo įstaigos nuosavybės formos odontologas, teikdamas nemokamas paslaugas (laiduojamas valstybės ar savivaldybių), turi vadovautis teisės aktų reikalavimais, negali reikalauti iš paciento ar jo atstovų papildomo asmeninio atlygio jokių apmokėjimo būdu ar forma. Tokie patys reikalavimai taikomi ir teikiant nemokamas paslaugas, pilnai finansuojamas labdaros fondų ar kitų paramos teikėjų.

- Odontologas gali pradėti pacientą gydyti tiksliai ir visokeriopai jį ištyręs, nustatęs anksčiau buvusias ligas ir paciento organizmo ypatumus.

- Odontologas, teikdamas diagnostikos, profilaktikos, gydymo paslaugas ar konsultuodamas, negali viršyti savo profesinės kompetencijos.

- Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas nepalankią prognozę pacientui turi pasakyti taktiškai.

- Informacija pacientui gali būti nesuteikta tik tais atvejais, jeigu tai pakenktų paciento sveikatai ar sukeltų pavojų jo gyvybei arba kai pacientas teisės aktų nustatyta tvarka atsisako šios informacijos (tai patvirtindamas savo parašu). Sprendimą neteikti pacientui informacijos, kuri gali pakenkti paciento sveikatai ar sukelti pavojų jo gyvybei, priima gydantis odontologas, išskyrus atvejus, kai įstatymai nustato kitokią tokio sprendimo priėmimo tvarką. Apie sprendimo neteikti informacijos priėmimą ir jo motyvus pažymima medicinos dokumentuose.

- Odontologas, informuodamas pacientą apie gydymą ir pagrįstas alternatyvas, turi išsiaiškinti paciento lūkesčius ir sudaryti sąlygas pacientui, kad šis galėtų pasirinkti gydymą.

- Odontologas, jo teikiamoms odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugoms negali suteikti terminuotos garantijos, išskyrus garantiją neišimamiems dantų protezams kaip gaminiams (prietaisams).

- Odontologui draudžiama skelbti klaidinančią informaciją apie teikiamas paslaugas, neatitinkančias jo kompetencijos ir/ar kvalifikacijos.

- Odontologas gali naudoti ir siūlyti pacientui tik leidžiamus naudoti odontologinei priežiūrai prietaisus, vaistus ar medžiagas.

- Odontologas negali vykdyti paciento prašymų, kurie verčia imtis neteisėtų priemonių bei būdų. Odontologas neprivalo jų tenkinti, jei šie prieštarauja Lietuvos Respublikos teisės aktams.

- Odontologas privalo saugoti paciento ligos įrašų konfidencialumą. Odontologo įrašai apie paciento sveikatą turi būti nuoseklūs, išsamūs, aiškūs ir skirti paciento gerovei saugoti.

- Odontologas privalo saugoti savo pacientų sveikatą, pavesdamas atlikti darbus tik kvalifikuotam personalui, bendradarbiauti su jais vykdant paciento

priežiūrą.

- Odontologas privalo kreipti pacientų, visuomenės, valstybinių ir vietos savivaldos institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir kitų fizinių bei juridinių asmenų dėmesį į sveikatos saugojimo svarbą.

IV. Odontologo santykiai su medicinos ir farmacijos pramone

- Odontologas privalo atsisakyti medicinos pramonės atstovų teikiamų siūlymų, ribojančių arba galinčių apriboti profesinės nuomonės objektyvumą arba sukeliančių abejonių pasitikėjimu odontologo profesija.
- Odontologas turi teisę gauti adekvatų užmokestį iš vaistų ar medicinos įrangos gamintojo už tyrimų atlikimą ir/ar mokymus, kurie gilina medicinos ir profesines žinias, jeigu tai atitinka odontologo darbą.
- Odontologas, susijęs su medicinos pramone finansiniu, asmeniniu ar kitokiu būdu, privalo priimti objektyvius, paciento sveikatai palankiausius klinikinius sprendimus.
- Skaitydamas paskaitas, pranešimus, publikuodamas straipsnius ir panašiose veiklos srityse, odontologas privalo informuoti klausytojus, leidinių redaktorius arba atsakingus asmenis apie ryšius su medicinos pramone.
- Odontologas, dalyvaudamas biomediciniuose tyrimuose, kuriuos vykdo arba finansuoja medicinos ar farmacijos pramonės įmonės, privalo įsitikinti, jog šie tyrimai neprieštaruoja etikos principams.
- Odontologas, dalyvaudamas vaistų ar medicinos prietaisų tyrimuose, privalo reikšti objektyvias pastabas, siekti, kad neobjektyvūs, nepagrįsti arba tyrimais neįrodyti duomenys nebūtų skelbiami.
- Odontologo vardas negali būti naudojamas komerciniais tikslais.

V. Odontologo santykiai su savivaldos institucijomis

- Odontologo ir Rūmų santykiai grindžiami abipuse pagarba, geranoriška ir aktyvia pagalba. Viešai kalbėdamas odontologas neturi teisės žeminti Rūmų vardo.
- Išrinktas į Rūmų valdymo organus odontologas privalo aktyviai dalyvauti visuose posėdžiuose ir susirinkimuose, o negalėdamas juose dalyvauti dėl svarbių priežasčių, laiku apie tai pranešti. Panaikinus licencijos galiojimą privalo nutraukti savo įgaliojimus šioje institucijoje.
- Odontologas, kurio drausmės byla nagrinėjo Rūmų garbės teismas ir jį išteisino, turi teisę gauti iš Rūmų visokeriopą pagalbą gindamas savo gerą vardą, reputaciją.
- Odontologas privalo kruopščiai ir atsakingai vykdyti Rūmų priimamus sprendimus (nutarimus), kviečiamas laiku atvykti bei bendradarbiauti. Jei odontologas negali to padaryti, privalo nedelsdamas apie tai pranešti ir tinkamai patvirtinti.
- Jeigu Rūmai kreipėsi į odontologą su paklausimais, jis privalo nustatyti terminu ir forma į juos atsakyti.

VI. Gydytojų odontologų ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklama

- Odontologui, reklamuojančiam teikiamas paslaugas, draudžiama:
 - viešai lyginti savo teikiamas paslaugas su kito odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos teikiamomis paslaugomis.
 - viešai pateikti neatitinkančią tikrovės informaciją apie odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą.
 - naudoti paciento vardą, pavardę, įvaizdį, remtis sveikatos priežiūros įstaigų, sveikatos priežiūros specialistų ar jų profesinių organizacijų rekomendacijomis.
- Odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos reklama nelaikoma:
 - duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas informaciniuose leidiniuose, oficialiuose įstaigos blankuose, vizitinėse kortelėse, ant reprezentacinių daiktų (pvz. rašiklių, kitų rašymo reikmenų, dovanų, suvenyrų ir panašiai);
 - duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas odontologo parengtose knygose bei kituose leidiniuose, kurie išleisti gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos lėšomis;
 - dalyvavimas ir kalbėjimas televizijos, radijo laidose, seminaruose, konferencijose ir panašiuose renginiuose;
 - straipsnių paskelbimas ar nuomonės reiškimas per spaudą ir kitas žiniasklaidos priemones;
 - odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos dalyvavimas renginiuose ir jų visokeriopas rėmimas. Labdaros ar paramos teikimas, gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos nurodymas rėmėjais, labdaros ar paramos davėjais.

Duomenys apie odontologą – tai odontologo profesiniai duomenys (curriculum vitae). Negalima menkinti ar aukštinti kitų odontologų ar savo profesinės veiklos.

Duomenys apie odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą – tai įstaigos adresas, telefonų ir faksų numeriai, elektroninio pašto adresai, interneto svetainių adresai ir kiti panašūs duomenys, įstaigos veiklos aprašas, duomenys apie įstaigos odontologus, ir pan. Pateikiant duomenis negalima menkinti ir aukštinti savo ir kitų odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų profesinės veiklos.

Informaciniai leidiniai - tai duomenis apie odontologus ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigas pateikiantys bendrojo pobūdžio ir/ar specializuoti leidiniai (spaudiniai), odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų brošiūros, informaciniai pranešimai, kuriuos parengė šie asmenys. Informaciniai leidiniai platinami viešai, tarp jų ir elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos svetainės internete.

•—Odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūrą vykdo Rūmų atsakingas asmuo už reklamos priežiūrą.

VII. INFORMACIJA ELEKTRONINĖSE INTERNETO SVETAINĖSE

• Odontologai, bendraudami elektroninėmis ryšio priemonėmis, yra atsakingi už savo elgesį ir informacijos turinį.

- Interneto svetainėje turi būti teikiama ši informacija:
- įmonės pavadinimas (nurodytas licencijoje);
- įmonės kodas;
- registracijos ir veiklos adresai (visų filialų);
- Odontologinės priežiūros (pagalbos) licencijos Nr.;
- elektroninio pašto adresas ir kontaktinis telefono numeris, darbo laikas;
- dirbančių odontologų sąrašas, profesinė kvalifikacija, odontologų licencijų Nr.
- ar paslaugų teikėjas yra sudaręs sutartį su Teritorine ligonių kasa ir teikiamos valstybės kompensuojamas odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugas.
- Rinkdamas pavadinimą savo interneto svetainei ar elektroninio pašto adresui, odontologas privalo gerbti kitų asmenų nuosavybę bei profesinį orumą.
- Visais atvejais privalo būti nurodyta, paskutinio interneto svetainės atnaujinimo data.
- Jeigu interneto svetainėje yra daromos nuorodos į kitas interneto svetaines, turi būti užtikrinama, jog ir pastarosiose svetainėse skelbiama informacija yra suderinama bei atspindi odontologų profesinės etikos kodekso nuostatas.
- Interneto svetainėse negalima skelbti lyginamojo pobūdžio informacijos, kurioje būtų lyginamos įstaigoje teikiamos paslaugos, jų kokybė, odontologų profesinė kompetencija bei įgūdžiai su kitų įstaigų teikiamomis paslaugomis ar kitų odontologų profesine kompetencija bei įgūdžiais.

VIII. Baigiamieji nuostatai

- Odontologas privalo profesinės veiklos klausimus spręsti laikydamasis šio kodekso.
- Odontologas privalo laikytis susiformavusių odontologijos tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir dorovės principus.